

**Elva
Perekeskus**

Elva Perekeskuse arengukava 2025-2030

Mai 2025

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. HETKEOLUKORD JA MÕJUTEGURID	4
1.1. ORGANISATSIOON JA TEENUSED	4
1.2. PERSONAL	7
1.3. FINANTSEERIMINE JA KINNISVARA	9
1.4. MÕJUTEGURID.....	11
1.5. PEAMISED TUGEVUSED JA VÄLJAKUTSED	12
2. ELVA PEREKESKUSE STRATEEGIA	14
2.1. MISSIOON JA VÄÄRTUSED	14
2.2. VISIOON AASTAKS 2030	14
2.3. STRATEEGILISED EESMÄRGID.....	14
3. TEGEVUSKAVA JA SEIRE	15
3.1. TEGEVUSKAVA	15
3.2. ARENGUKAVA SEIRE	16
LISA 1. ARENGUKAVA KOOSTAMISEL OSALENUD	17
LISA 2. HARIDUSASUTUSTE KOOSTÖÖSEMINARI TULEMUSED	19

Sissejuhatus

Asutus Elva Perekeskus eelkäija SA Elva Perekodu loodi 2012. aastal riigilt Elva vallale üleantud lastekodu haldamiseks. 2013. aastal lisandus teenuste paketti rehabilitatsiooniteenuste pakkumine kuni 18-aastastele noortele ning 2022. aastal ennetus- ja peretöökodus Elva Perepesa.

2023. aastast tegutseb Elva Perekeskus Elva Vallavalitsuse hallatava asutusena, mille põhieesmärk on **sotsiaalhoolekande teenuste osutamine, koordineerimine ning arendamine Elva vallas**, sh asendushooldus-, järelhooldus- ja rehabilitatsiooniteenuse osutamine ning perepesa tegevuse korraldamine. Lisaks on asutus valla **hariduse tugiteenuseid koordineeriv ja arendav kompetentsikeskus**.

Käesolev dokument on Elva Perekeskuse kui Elva valla hallatava asutuse esimene arengukava, mis kajastab organisatsiooni hetkeseisu, tulevikuvaadet ning tegevusplaani. Perekeskuse arengukava koosneb kolmest osast. Esimeses osas antakse ülevaade Perekeskuse senisest arengust ja hetkeolukorrast, sh osutatavatest teenustest, personalist, eelarvest ja kinnisvarast. Lisaks tuuakse välja mõjutegurid, mida Perekeskus lähiaastate arenguid kavandades arvestama peab. Peatüki kokkuvõtteks on välja toodud hetkeolukorra peamised tugevused ja nõrkused. Teine osa keskendub strateegiale, kus on välja toodud Elva Perekeskuse missioon ja väärtused ning visioon ja eesmärgid. Kolmandas osas kirjeldatakse eesmärkide täitmiseks planeeritud tegevusi ning seiret.

Arengukava suundade seadmisel ja tegevuskava koostamisel on lähtutud Elva valla arengudokumentidest. Arengukava koostamise käigus viidi läbi strateegiaseminar, kaks juhtgrupi arutelu ning koostööseminar Elva valla haridusasutuste juhtide ja tugispetsialistide esindajatega (osalejate nimekiri vt lisa 1). Haridusasutuste koostööseminari tulemused on arengukava lisa 2. Arutelud toimusid vahemikus veebruar-mai 2025. a. Nende tulemusena määratleti Elva Perekeskuse strateegilised suunad ning selgitati välja arendustegevused.

Arengukava protsessi koordineeris Elva Perekeskuse juhataja Tiina Trees ning seda aitas läbi viia OÜ Cumulus Consulting. Arengukava koostajad tänavad kõiki panustajaid!

1. Hetkeolukord ja mõjutegurid

1.1. Organisatsioon ja teenused

Elva Perekeskus pakub mitmekesisist valikut sotsiaal- ja nõustamisteenuseid. Perekeskusel on kolm teenuste suunda:

1. Asendushooldus- ja järelhooldusteenused
2. Nõustamiskeskus (rehabilitatsiooni-, nõustamis- ja haridustugiteenused)
3. Perepesa

ASENDUSHOOLDUS JA JÄRELHOOLDUS

Asendushooldusteenuse osutamise eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna.

Elva Perekeskuses asendushooldusel olevate laste arv on ajas kahanenud. Kui 2022. aastal oli lapsi 24, siis 2025. aastal 15 – nendest 9 on Elva valla ja 6 mõne teise omavalitsuse elukoharegistreeringuga lapsed (tabel 1). Teenuse osutamine toimub 2025. a kevade seisuga kolmes peremajas ja ühes korteris (nn poistekodu) perevanema süsteemiga. Kase 1 ja 2 peremajad on mõlemad mõeldud kuni kuuele lapsele. Järve 1 peremaja lõpetab 2025. aasta suvel tegevuse, võimaluse avanedes on soov loobuda ka nn poistekodu korterist ja koondada teenuse osutamine ainult kahte peremajja.

Tabel 1. Asendushooldusteenus

Asendushooldusteenus	2022	2023	2024	2025
Lapsi kokku	24	18	17	15
sh Elva vald	12	10	10	9
sh mujalt	12	8	7	6
Asendushooldusteenus 2025			Lapsi kokku	sh Elva valla lapsi
Järve 1			2	1
Kase 1			5	5
Kase 2			6	3
„Poistekodu“			2	
Kokku			15	9

Järelhooldusteenus on mõeldud asendushooldusel kasvanud ja täisealiseks saanud noortele, et toetada nende õpingute jätkamist ning iseseisvat toimetulekut. 2025. aastal on teenusel kolm noort (ka aastatel 2022-2024 oli teenusel 2-3 noort). Kuna teenuse osutamiseks sobiv pind on mõeldud kolmele noorele, siis teenusevajadus on pigem suurem kui selle pakkumise võimalus. Samas olulisi muudatusi teenuse mahus osas ei kavandata.

NÕUSTAMISKESKUS

Tasulised nõustamisteenused ehk eraklientide teenused on mõeldud kõigile lastele ja nende peredele hinnakirja alusel. Vajadusel suunab lapsi ja peresid teenusele Elva vallavalitsus või valla haridusasutus. Nõustamiskeskus pakub järgmisi nõustamisteenuseid:

- psühholoogiline nõustamine
- leina-, kriisi- ja seksuaalnõustamine (psühholoogi teenused)
- kogemusnõustamine
- eripedagoogiline nõustamine
- logopeediline nõustamine
- sotsiaalnõustamine
- pereteraapia
- mänguteraapia
- füsioteraapia
- kunsti(loov)teraapia
- muusikateraapia

Paljud teenuseid osutava spetsialistid töötavad osalise koormusega ning vastav koormus on tegevusega kaetud. Perekeskuse psühholoogid on võimelised vajadusel osutama erinevaid nõustamisteenuseid (sh leina-, kriisi- ja seksuaalnõustamine). Mänguteraapeut tegeleb valla lasteaedade tellimusel teenuse osutamisega ka asutustes kohapeal. Füsioteraapeudi koormus on piisav, loovteraapeudi teenuseid küsitakse järjest enam. Puudust tuntakse tegevusteraapeudi teenustest (hetkel koosseisus puudub).

Nii klientide arv kui ka osutatud nõustamisteenuste arv on eelnevate aastate vaates järjepidevalt suurenenud. 2024. aastal sai teenuseid ligi 200 klienti enam kui tuhandel korral (tabel 2).

Tabel 2. Nõustamisteenused

Nõustamisteenused	2020	2021	2022	2023	2024
Eraklientide arv	105	105	104	139	193
Eraklientide teenuste arv	454	369	541	935	1061
Psühholoogi teenus			143	200	173
Logopeedi teenus			121	164	230

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenused on mõeldud puudega laste ja noorte (kuni 18-eluaastat k.a.) toetamiseks igapäevaeluga toimetulekul. Teenuse osutamist korraldab ja rahastab Sotsiaalkindlustusamet.

Nõustamiskeskus pakub järgnevaid rehabilitatsiooniteenuseid individuaalselt, perele või grupile:

- rehabilitatsioonivajaduse hindamine ja planeerimine, rehabilitatsiooniplaani koostamine
- rehabilitatsiooniplaani täitmise juhendamine ja täitmise tulemuste hindamine;
- loovteraapeudi (kunst või muusika) teenus

- sotsiaaltöötaja teenus
- psühholoogi teenus
- eripedagoogi teenus
- logopeedi teenus
- füsioterapeudi teenus

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste klientide arv on eelnevate aastate vaates stabiilne, teenuseid on osutatud sajakonnale kliendile aastas. Osutatud teenuste arv on olnud väikeses languses – kui 2020.a. osutati enam kui 4500 teenuskorda, siis 2024. aastal ligi 3900 teenuskorda (tabel 3). Selle peamiseks põhjuseks on keerulisemad (suurema abivajadusega) kliendid, kellel on raskusi kohanemise ja teenuste vastuvõtlikkusega, samuti võib olla suurem ühe teenuse ajaline kestvus.

Tabel 3. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenused

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenused	2020	2021	2022	2023	2024
Sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuste klientide arv	89	102	94	93	101
Tehtud hindamisi ja koostatud rehabilitatsiooniplaane			37	37	48
Osutatud teenuseid	4549	4450	4230	4137	3881

Nõustamiskeskuse tegevuse raames osutatakse ja korraldatakse lisaks eelnevalt loetletule veel mitmeid sotsiaal- ja haridusvaldkonna tugiteenuseid:

- Haridus- ja sotsiaalvaldkonna ülest juhtumite koordineerimiseks loodi 2024 juhtumikorraldaja ametikoht. **Haridustugiteenuste juhtumikorralduse** raames tegeleti 2024. aastal 25 juhtumi/lapsega (peamiselt koolist puudumise ja käitumisega seotud probleemid).
- **Elva Linna Lasteaia tugispetsialistid** liitusid nõustamiskeskuse meeskonnaga 2024. aastal. Lasteaia neljas erinevas õppehoones toetati 2024. aastal logopeedi poolt 141 last ja eripedagoogi poolt 111 last.
- Viiakse läbi **õpitubasid haridusasutustele** (erinevatel teemadel).
- **Mängu- pere- ja loovteraapiateenuseid** on Elva valla elanikud 2023. ja 2024. aastal saanud Vaimse tervise toetusmeetme raames (mõlemat 20-30 peret). Elva vald ostab teenust Elva Perekeskusest ka 2025 aastal (ja eeldatavalt ka tulevikus). Teenuste hulka kuulub ka tugigrupp suurema toevajadusega laste vanematele.
- **Tugiisikuteenuse** eesmärk on iseseisva toimetuleku toetamine olukordades, kus isik vajab sotsiaalsete, majanduslike, psühholoogiliste või tervislike probleemide tõttu oma kohustuste täitmisel ja õiguste teostamisel olulisel määral kõrvalabi. Alates 2024 aastast osutab tugisikuteenust nõustamiskeskuse peretöötaja Esimesel tegevusaastal toetas peretöötaja 9 peret, 2025. aastal on plaanis toetada 8 peret.
- **Lapsehoiuteenuse** eesmärk on toetada last kasvatava isiku toimetulekut või töötamist või vähendada lapse erivajadusest tulenevat hoolduskoormust. Teenust võimaldatakse kuni 18-aastasele raske või sügava puudega lapsele. 2024. aastal hoidis üks lapsehoidja kahte last 830 tundi. 2025. aastal on planeeritud kolme lapsehoidja poolt nelja lapse hoidmine mahus u 2040 tundi. Teenuse maht muutub vastavalt vajadusele. Teenust rahastab Elva valla sotsiaalosakond (suure hooldus- ja abivajadusega lapse lapsehoiu teenus).

Nõustamiskeskuse teenuste osutamisel vajab eelkõige lahendamist tegevuse korraldus haiguste perioodidel, kus palju varem kokkulepitud nõustamiskohtumisi jäetakse kliendi poolt ära.

PEREPESA

Elva Perepesa on asutuse koosseisu kuuluv **ennetus- ja peretöökeskus**, mis viib ellu laste varajase arengu jälgimist ja vanemaharidust läbi juhendatud õpitubade ning koolituste. Perepesa mängutuba koolieelses eas lastele on avatud neljal päeval nädalas, mille raames pakutakse ka lühiajalist lapsehoidu. Vanematele pakutakse teenusena psühholoogilist nõustamist. Vanematel on võimalik osaleda vestlusringides ja mitmekesises valikus nõustamisprogrammides, nt Perekool, Papside klubi, Gordoni suhtlustreening, vaikuseminutid ja PREP-paarisuhtekoolitus. Perepesa teenustest sai perioodil 22/23 osa 133 klienti, külastusi oli kokku 484. Perioodil 23/24 toimus 1055 külastust.

Arengukava perioodil on vähemalt esialgu kavas jätkata kõigi praeguste teenuste pakkumisega. Asendushooldusteenuse vähenemise kõrval on eelkõige küsimusteks sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste tulevik (vt ka arengukava p 1.4) ning haridusvaldkonna tugiteenuste laiendamine teistele Elva valla haridusasutustele. Samas peab asutusel olema valmisolek osutada perspektiivis ka muid sotsiaalvaldkonna tugiteenuseid, kui selleks tekib Elva vallas vajadus ja võimalused.

1.2. Personal

Perekeskuse kollektiivis on ligi 35 töökohta. Kuna mitmed töökohad on osakoormusega, on töötavaid isikuid kümnekonna võrra enam. Enim töötajaid on seotud nõustamisteenuste (14 spetsialisti, 11,45 töökohta) ja asendushoolduse (13 töökohta) valdkonnaga (vt tabel 4 ja 5).

Lisaks töölepinguga töötajatele on üksikud isikuid seotud käsunduslepingu või muu teenuse osutamise vormiga. Elva valla haridusasutustest osutab Perekeskus tugiteenuseid Elva Linna Lasteaias (7 spetsialisti, 5,2 töökohta). Perepesas toimetab 3 inimest (2,3 töökohta) ning kontoris 4 inimest (2,75 töökohta). Kolme lapsehoidja töö on tunnipõhine. Asutuse tööjõukulu on 2025. aastal kokku ligi miljon eurot.

Tabel 4. Elva Perekeskuse personal 2025.a. kevade seisuga

	Isikute arv	Koormus
Nõustamiskeskus (tööleping)	14	11,45
Nõustamiskeskus (muu vorm)	2	
Tugispetsialistid Elva Linna Lasteaias	7	5,2
Lapsehoidjad (tunnipõhine)	3	
Asendushooldus	12	12
Perepesa	3	2,3
Kontor	4	2,75
Kokku	46	34,6

Töökoha nimetuse ja ülesannete sisu poolest on asutuse koosseis mitmekesine. Nõustamiskeskuses tegutsevad erineva spetsiifikaga tugispetsialistid ja terapeutid. Asendushooldus on korraldatud perevanema süsteemiga. Juhtkonnas on neli liiget – asutuse juhataja, nõustamiskeskuse teenuste juht, asendushooldusteenuste juht ning perepesa juhataja. Teenuseid osutatakse üldjuhul asutuse erinevates tegevuskohtades. Elva Linna Lasteaia tugispetsialistid töötavad lasteaia erinevates majades kohapeal.

Tabel 5. Elva Perekeskuse personal tegevusüksuste lõikes 2025.a. kevade seisuga

Nõustamiskeskus	Koormus
Teenuste juht	1
Logopeed	1,6
Psühholoog	1,25
Eripedagoog	0,8
Juhtumikorraldaja	1
Sotsiaaltöötaja	2
Peretöötaja	0,8
Loovterapeut	1
Mänguterapeut	1,5
Füsioterapeut	0,5
Muusikaterapeut	VÕS
Pereterapeut	teenus
	11,45
Perekeskuse tugispetsialistid Elva Linna Lasteaias	
eripedagoog	2,6
logopeed	1,6
HEVKO	1
	5,2
Kontor	Koormus
juhataja	1
assistent-personalispetsialist	1
kommunikatsioonijuht	0,25
koristaja	0,5
	2,75
Perepesa	
juhataja	1
mängutoa juhendaja	1
psühholoog	0,3
	2,3
Asendus- ja järelhooldus	
Asendushooldusteenuse juht	1
Perevanem	8
Kasvataja	2
Majandustöötaja	1
	12

Personali vaates on lähiajal kavandatud ametikohtade vähenemine asendushooldusteenust osutavas üksuses (kolmest peremajast jääb alles kaks), arutelu ja vallapoolset otsust vajab hariduse tugiteenuste konsolideerimine Elva Perekeskuse koosseisu (võib hõlmata u 25 tugispetsialisti liitumist). Samas jätkaksid vastavad spetsialistid igapäevast põhitööd tänaste haridusasutuste juures. Muudatusi võib personalis kaasa tuua ka sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste seadusandluse muutmine, kuid see on ebaselge.

1.3. Finantseerimine ja kinnisvara

Perekeskuse eelarvemaht on 2025. aastal 1,25 miljonit eurot. Eelarvest suurima osa moodustavad kulud asendus-ja järelhooldusteenuste (570 tuhat eurot) ning nõustamiskeskuse teenuste (460 tuhat eurot) osutamiseks. Üldjuhtimise ja administreerimise kulud (kontor) on ligi 120 tuhat eurot ehk 9% kogukuludest. Perepesa kulud on 77 tuhat eurot, mobiilne perepesa toimib projektrahastusena.

Eelarve tulud kokku on ligi 415 tuhat eurot. Laekumised asendushoolduse teenuste müügist teistele omavalitsustele moodustavad 195 tuhat eurot. Tulud nõustamiskeskuse teenuste müügist u 180 tuhat eurot – sellest omakorda u ¾ moodustab Sotsiaalkindlustusameti rahastus sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste eest ning ¼ eraisikute rahastus nõustamisteenuste eest. Muud tulud (Perepesa teenused, annetused) on väikesemahulised (tabel 6).

Seega eraldatakse 2025. aastal Elva valla poolt asutuse töö korraldamiseks eelarvehendid 840 tuhat eurot aastas. Samas tuleb arvestada, et vallaeelarvesse laekub osa vajaminevast rahastusest riigieelarve eraldistena, kuid need tulud ei ole detailselt eristatavad ega otseselt seostatavad asutuse tegevusega. Kaudselt seotuna saab välja tuua, et alates 2024. aastast laekub omavalitsustele 60% asendus- ja järelhoolduse toetuseks mõeldud rahast läbi tulumaksu ja 40% läbi tasandusfondi (laekumised ei kata kogu teenuse kulu) ning toetusfondi raames eraldab riik vallale vahendeid vaimse tervise parendamiseks. Osa nõustamiskeskuse teenuste tulusid laekub valla asutuste omavahelisest arvlemisest.

Tabel 6. Elva Perekeskuse eelarve 2025

Konto nimetus	Kontor	Asendus- hooldus	Nõustamis- keskus	Pere- pesa	Mobiilne perepesa	Kokku
TULUD	7 000	195 478	181 800	1 500	27 690	413 468
KULUD	-117 549	-570 670	-460 515	-77 186	-27 690	-1 253 610
500 Tööjõukulud	-81 083	-421 169	-387 034	-68 694	0	-957 980
5500 Administreerimiskulud	-2 200	-2 650	-3 900	-1 800	0	-10 550
5504 Koolituskulud (sh koolituslähetus)	-3 000	-3 300	-8 000	0	-3 000	-17 300
5511 Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-12 066	-30 342	-37 891	-3 600	0	-83 899
5513 Sõidukite majandamiskulud	-1 500	-12 100	-7 440	-1 100	0	-22 140
5514 IKT kulud	-9 600	-5 070	-4 000	-322	-1 778	-20 770
5515 Inventari majandamiskulud	-800	-2 500	-2 000	-1 000	0	-6 300
5521 Toiduained ja toitlustusteenused		-33 100				-33 100
5522 Meditsiinikulud ja hügieenikulud	-100	-4 701	-1 500	-120	-360	-6 781
5524 Õppevahendite ja koolituse kulud	-7 000	-12 656	-1 000	0	-19 302	-39 958
5525 Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	0	-300	0	0	-3 250	-3 550
5526 Sotsiaalteenused	0	-31 382	-7 000	0	0	-38 382
5532 Eri- ja vormiriietus	-200	-9 000	-750	-150	0	-10 100
5539 Muu erivarustus ja materjalid		-400				-400
5540 Mitmesugused majanduskulud	0	-2 000	0	-400	0	-2 400
VAHE	-110 549	-375 192	-278 715	-75 686	0	-840 142
Kulude osakaal	9%	46%	37%	6%	2%	100%

Perekeskuse eelarvest moodustavad tööjõukulud (u 960 tuhat eurot) valdava osa (76%). Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud (84 tuhat eurot) moodustavad 7%

eelarve kulumahust. 2025. aasta kevadel on lisandus asutuse eelarvesse veel ka valla lasteaedade logopeedide töötasu (3,5 ametikohta, ei kajastu välja toodud andmetes).

Perekeskuse osutatava asendushoolduse teenuse hinnaks on 2800 eurot lapse kohta kuus (Elva valla teenuse osutamisel arvestatakse hinnast maha investeeringukomponent 100 eurot kuus). Nõustamiskeskuses pakutavate teenuste hinna on järgnevad: pereterapeudi teenus (75 eurot kord), psühholoogi, leinanõustamise ja kriisinõustamise teenus (50 eurot kord) ning eripedagoogi, logopeedi, loovterapeudi, mänguterapeudi, füsioterapeudi, sotsiaaltöötaja ja kogemusnõustaja teenus (40 eurot kord). Hinnakirja on värskest korrigeeritud, teenuste väljatoodud hinnad kehtivad alates 2025. aasta algusest.

Perekeskuse teenuste osutamine toimub mitmel erineval pinnal:

- Asutuse kontor ja nõustamiskeskus toimetavad üüritud ruumides Kesk tn 17 (II korrus) ja Kesk tn 12 (II korrus).
- Asenduspere aadressil Järve 1 lõpetab tegevuse 2025 aasta juuliks. Peale kohenduste tegemist (hiljemalt 2026 suvi) kolivad pinnale Perepesa (hetkel asub Pikk tn 26 sotsiaalmajas) ja kontor. Nõustamiskeskus jääb olemasolevale rendipinnale.
- Asendushoolduse teenuse pakkumine toimub peremajades Kase 1 ja 2 ning nn poistekodu paikneb valla eestkostetavale kuulavas 3-toalises korteris. Järelhoolduse teenuse tarbeks on kohandatud 3-toaline korter aadressil Kirde 12.

Perekeskuse bilansis on neli ühikut kinnisvara – asendushoolduse peremajad Kase 1 ja 2, tulevane kontori ja perepesa hoone Järve 1 (kinnistut jagatakse lasteaiaga) ning järelhoolduse korter Kirde 12. Kõik pinnad on heas korras (tabel 7).

Tabel 7. Elva Perekeskuse põhivara seisuga 31.12.2024

Nimetus	Jääkmaksumus	Kulumise aeg	Seisukord
Järve 1 paarismaja, Elva	369 000	mai.53	heas korras
Kirde 12-10 korter, Elva	30 000	mai.57	heas korras
Kase 1 peremaja	207 000	mai.53	heas korras
Kase 2 peremaja	207 000	mai.53	heas korras

Finantseerimise osas jätkab Elva Perekeskus üldvaates senise mudeli järgi, keskendudes seejuures Elva valla laste ja pere vajadustele, mis tähendab, et teistele KOVidele osutatakse teenuseid pigem erandjuhul. Asutuse eelarve maht väheneb asendushooldusteenuse osas, kuid võib tervikvaates oluliselt kasvada, kui otsustatakse asutuse koosseisu liita kõik valla haridusvaldkonna tugispetsialistid. Kinnisvara vaates on kavandatud Perepesa ja kontori ümberpaiknemine asenduspere hoonesse (Järve 1). Perspektiivis vajab lahendamist küsimus, kas ja kuidas koondada kogu asutuse personal (sh nõustamiskeskus) ühte asukohta.

1.4. Mõjutegurid

Elva Perekeskuse senist toimetamudelit võivad muuta rehabilitatsiooniteenuste seadusandluse muudatused ning eelkõige Elva plaan koondada kõik haridusvaldkonna tugiteenused Perekeskuse koosseisu. Arengukava koostamise hetkel vastavate muudatuste osas lõplikku selgust ja otsuseid ei ole tehtud, eelduslikult võiks need toimuda aastatel 2025-2026.

REHABILITATSIOONITEENUSTE TULEVIK

Sotsiaalministeerium on planeerimas muudatusi rehabilitatsioonisüsteemi korralduses, mille järgi tulevikus asenduksid sotsiaalse rehabilitatsiooni teenused taastusabi teenustega. Sisuliselt muutuksid sotsiaalse rehabilitatsiooni teenused tervishoiuteenusteks, mille osutamiseks on tarvilik omada tervishoiuteenuste tegevusluba. Ümberkorralduse võimalik ellu kutsumine ja selle üksikasjad on planeeritud selguma 2025. aasta jooksul ning tegelik rakendumine toimuks varemalt 2027.a.

Elva Perekeskus ei kvalifitseeru hetkel tervishoiuteenust osutavaks asutuseks, kuid samas on võimalus, et vastav luba taotletakse ning senine tegevus saab jätkuda, mis on esmane eesmärk. Alternatiiviks on olukord, kus Perekeskus keskendub enam suunale olla hariduse tugiteenuste kompetentsikeskus, mis võib tähendada, et osa personalist vajab ümber orienteerumist. Seejuures vajaks välja selgitamist ka omavalitsuse poolne valmidus teenuste osutamise rahastamist jätkata.

HARIDUSVALDKONNA TUGITEENUSTE KONSOLIDEERIMINE

Elva valla haridusasutustes on 2025. a kevade seisuga kokku ligi 27 tugispetsialisti ametikohta. Elva valla lasteaedades on kokku 11,3 tugispetsialisti ametikohta, neist 5,2 on Perekeskuse koosseisus (tabel 8). Lisaks on Rõngu lasteaia mänguteraapia teenus Perekeskuse osutatav.

Arengukava koostamise raames viidi läbi koostööseminar valla haridusasutuste juhtide ja tugispetsialistide esindajatega. Seminaril arutati mh tugiteenuste võimaliku koondumise plusse, miinuseid ja ning sujuva muudatuse jaoks vajalikke eeltingimusi. Vastav kokkuvõte on välja toodud arengukava lisas 2.

Tabel 8. Tugispetsialistid Elva valla lasteaedades

	eripedagoog	logopeed	eripedagoog- logopeed	sotsiaal- pedagoog	HEVKO	kokku
Rõngu Lasteaed Pihlakobar	1	-	1			2
Puhja Lasteaed Pääsusilm	0,75	1			eripedagoog	1,75
Elva Linna Lasteaed	0,75	2				2,75
Rannu Lasteaed Naerupesa		0,5		0,1	logopeed	0,6
Kokku	2,5	3,5	1	0,1	0	6,1
Elva Linna Lasteaed (Perekeskus)	2,6	1,6			1	5,2
Kõik kokku	5,1	5,1	1	0,1	1	11,3

Elva valla üldhariduskoolides on kokku u 20 tugispetsialisti ametikohta, neist ligi pool Elva Gümnaasiumis (tabel 9).

Tabel 9. Tugispetsialistid Elva valla üldhariduskoolides

	eripedagoog	logopeed	eripedagoog-logopeed	sotsiaalpedagoog	psühholoog	HEVKO	õpiabi õpetaja	kokku
Konguta Kool	1		0,5	0,5	0,5	eriped		2,5
Palupera Põhikool		0,25		0,15	teenus		0,25	0,65
Rõngu Keskkool	0,5			1	0,7	1		3,2
Elva Gümnaasium	2,8	1		2	0,8	1	1	8,6
Rannu Kool	1				1			2
Puhja Kool	1	1		1				3
Valguta LAK		0,5			0,2			0,7
Kokku	6,3	2,75	0,5	4,65	3,2	2	1,25	20,65

Tugispetsialistide palgafondi aitab katta toetusfondi üldhariduse tõhustatud ja eritoe tegevustoetuse eraldi, mille maht Elva vallale on suurusjärgus 415 tuhat eurot aastas. Samas ei kata see kogu tugispetsialistide palgafondi, mis tähendab, et vald peab haridusvaldkonna tugiteenuseid omalt poolt täiendavalt finantseerima.

Järgnevatel aastatel peab Elva Perekeskus „hoidma kätt pulsil“ sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste riikliku poliitika kujundamise osas. Haridusvaldkonna tugiteenuste vaates on valla suund nende konsolideerimisele, kuid vastavaid otsuseid ei tehta enne 2025. a sügisel toimuvaid kohalike omavalitsuste volikogude valimisi. Samas on otsustest sõltumata vajalik tihe koostöö Elva Perekeskuse ja valla haridusasutuste vahel eesmärgiga toetada valla tuge vajavaid lapsi parimal võimalikul moel.

1.5. Peamised tugevused ja väljakutsed

Arengukava koostamise raames läbiviidud arutelude tulemusena sõnastati Elva perekeskuse tugevused ja väljakutsed, seda eraldi nn kliendivaates ja organisatsiooni vaates (tabel 10 ja 11).

Tabel 10. Elva Perekeskuse tugevused ja nõrkused kliendivaates

Tugevused	Väljakutsed
Erinevad haridus- ja sotsiaalvaldkonna teenused on kättesaadavad ühest kohast (lai spetsialistide valik, kompleksteenused, võrgustikutöö) Ennetustegevus on tähtsustatud ja fookuses Perekeskuses on pädevad spetsialistid, meeskond Paindlikud võimalused teenuse saamiseks (ajad öhtuti, nädalavahetustel)	- Spetsialistide ülekoormatus, järjekorrad teenustele (eelkõige REHA-teenused) Teekond õige spetsialistini ei pruugi olla sujuv, vähene teadlikkus teenustest Teenuste kättesaadavus piirkonniti erinev (nt transport teenustele saamiseks) Klientide majanduslik toimetulek (mõjutab teenuste kättesaadavust) Dubleerimine abivajaduse hindamisel ja teenuste osutamisel

• Asendushoolduses on kaasaegsed tingimused • Nõustamiskeskuse asukoht on linna südames	• Registreerimissüsteem ei ole hästi toimiv, ühelt poolt on teenuste osas järjekorrad, teisalt tekib jooksvalt palju vabu aegu
--	---

Tabel 11. Elva Perekeskuse tugevused ja nõrkused organisatsiooni vaates

Tugevused	Väljakutsed
• Tugev meeskond, kompetents ja pädevus • Toimiv koostöö spetsialistide vahel, võrgustikutöö • Koolitused, ühisüritused, supervisioonid • Paindlik töögraafik • Kommunikatsioon/turundus, infovahetus	• Madal palgatase, keeruline leida spetsialiste • Ruuminappus ja killustatus • Suureneva toevajadusega kliendid • Koostöö teiste asutustega (haridusasutused, meditsiinasutused) • Erinev puhkus • Rahalised ressursid erinevate koolituste, vahendite jms jaoks piiratud (nt vahendid haridusasutustes) • Arenguruum klientide tagasiside kogumisel ja mõtestamisel ning tulemuslikkuse hindamise süsteemsus (teenuste osutamise mõju ja kvaliteedi hindamine).

Eelnevast tulenevalt on Elva Perekeskusel lähiaastatel kokkuvõtvalt fookuses sotsiaal- ja haridusvaldkonna tugiteenuste osutamine **Elva valla laste ja perede vajadustest** lähtuvalt, sh:

- 1) **Laste varajase arengu jälgimist ja vanemaharidust toetavate teenuste osutamise jätkamine ning vastavate teenuste edasiarendamine** (Perepesa teenused kogu valla ulatuses).
- 2) **Kvaliteetse asendushooldusteenuse osutamise jätkamine kahe perekodu baasil** (kokku kuni 12 last) ning **järelhooldusteenuse** osutamine kuni 3 lapsele/noorele.
- 3) **Vajaduspõhiste sotsiaalteenuste osutamise jätkamine tihedas koostöös vallavalitsusega** (lapsehoiuteenus, tugiisikuteenus jm).
- 4) **Seniste nõustamisteenuste jätkumine ning hariduse tugiteenuste osutamine Elva valla lasteaedadele ja koolidele** (suund on valla tugiteenuste konsolideerimine).
- 5) **Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste jätkamine juhul, kui seda toetab riiklik poliitika.**
- 6) **Laste ja perede vajadustest lähtuva koostöövõrgustiku edasiarendamine** kaasates seejuures nii lapsevanemaid/peresid, vallavalitsust ja selle osakondi, valla haridusasutusi kui ka teisi valdkondlikke partnereid.
- 7) **Elva Perekeskuse kui organisatsiooni arendamine** kujundades sellest kõrgeist kvaliteedistandardist lähtuv atraktiivne ja jätkusuutlik tööandja.

2. Elva Perekeskuse strateegia

2.1. Missioon ja väärtused

Missioon

Elva Perekeskuse missiooniks on toetada Elva valla lapsi, noori ning neid ümbritsevat koostöövõrgustikku osutades kvaliteetseid sotsiaal- ja haridusvaldkonna tugiteenuseid.

Elva Perekeskuse väärtused:

- **Lapsest lähtumine** – meie tegevuse aluseks on laste ja perede heaolu, mis on kogu tegevuse vundament.
- **Usaldusväärsus** – oleme kompetentsed, ausad ja sihikindlad, meie peale saab kindel olla.
- **Ühtekuuluvus** – lähtume ühistest eesmärkidest, koostööst ja koosloomest, seda nii asutuse siseselt kui võrgustikutöös.
- **Hoolivus** – arvestame nii enese kui ka teiste soove, märkame teisi ja hoidume eelarvamustest.

2.2. Visioon aastaks 2030

Elva Perekeskus on Elva valla laste ja perede vajadustest lähtuv ühe ukse meetodil toimiv kompetentsikeskus, mis osutab kaasaegseid sotsiaalteenuseid ning haridusvaldkonna tugiteenuseid. Perekeskus on osa hästi toimivast koostöövõrgustikust, kuhu kuuluvad pered ja lapsevanemad, omavalitsuse osakonnad, haridusasutused jt koostööpartnerid. Elva Perekeskus on atraktiivne ja jätkusuutlik tööandja, keskuse tegevus on süsteemne ning see toimub kaasaegsetes tingimustes.

2.3. Strateegilised eesmärgid

Visiooni poole liikumiseks on püstitatud kolm strateegilist eesmärki (E):

- **E1: Elva Perekeskus on Elva valla laste ja perede vajadustest lähtuv kompetentsikeskus.**

Eesmärgi saavutamiseks panustatakse süsteemselt Perekeskuse teenuste arendamisse ning nende tulemuslikkuse hindamisse.

- **E2: Elva Perekeskus on osa hästi toimivast koostöövõrgustikust, kuhu kuuluvad pered ja lapsevanemad, omavalitsuse osakonnad, haridusasutused jt koostööpartnerid.**

Eesmärgi saavutamiseks panustatakse koostöövõrgustiku arendamisse, sh nii info jagamisse ja teadlikkuse tõstmisse kui ka konkreetsete eesmärgistatud koostöösündmuste läbiviimisesse.

- **E3: Elva Perekeskus on atraktiivne ja jätkusuutlik tööandja, keskuse tegevus on süsteemne ning see toimub kaasaegsetes tingimustes**

Eesmärgi saavutamiseks panustatakse personali pädevuse tõstmisesse ja motiveerimisse, juhtimis- ja tööprotsesside arendamisse ning füüsilise töökeskkonna kvaliteedi arendamisse.

3. Tegevuskava ja seire

3.1. Tegevuskava

Alljärgnev tegevuskava on koostatud kolmest strateegilisest eesmärgist lähtuvalt. Tegevuskava on aluseks iga-aastase detailse tööplaani koostamisel, kus määratletakse iga tegevuse puhul ka konkreetne väljund ja vastutaja ning vajadusel ka täiendav ressurss.

E1: Elva Perekeskus on Elva valla laste ja perede vajadustest lähtuv kompetentsikeskus.

- 1.1. Haridusvaldkonna tugiteenuste konsolideerimise ettevalmistamine ja teenuste koondamine perekeskusesse
- 1.2. Abivajajate varajane märkamine (Elva valla lapse ja noore toetamise mudeli rakendamine)
- 1.3. Perepesa teenuste arendamine ning nende kättesaadavuse tagamine ülevallaliselt
- 1.4. Vanemahariduse süsteemne arendamine, lapsevanemate koolitamine
- 1.5. Tõenduspõhiste meetodikate toomine asutustesse ja nende rakendamine
- 1.6. Klientide tagasiside süsteemne kogumine ja mõtestamine
- 1.7. Perekeskuse poolt osutavate teenuste mõjususe analüüs (välishindamine, rahulolu-uuringud jms)
- 1.8. Broneerimissüsteemi arendamine

E2: Perekeskus on osa hästi toimivast koostöövõrgustikust, kuhu kuuluvad pered ja lapsevanemad, omavalitsuse osakonnad, haridusasutused jt koostööpartnerid.

- 2.1. Rollide selge määratlemine kohaliku omavalitsusega teenuste arendamisel ja muudatusprojektide ettevalmistamisel ning elluviimisel
- 2.2. Huvigruppide teadlikkuse süsteemne tõstmine (reklaam, ühisüritused, koostöökohtumised, info süsteemne edastamine jne)
- 2.3. Ennetusalase koostöö arendamine valla ja Perekeskuse vahel
- 2.4. Regulaarsed kohtumised omavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna, sotsiaal- ja tervishoiuosakonnaga ning kriisi- ja ennetustöö spetsialistiga
- 2.5. Lapsevanemate tugigruppide süsteemi loomine ja arendamine
- 2.6. Koostöö ministeeriumiga riigitasandi arengusuundade rakendamisel (sh rehabilitatsiooniteenus)
- 2.7. Koostööüritused/kohtumised Elva valla haridusasutustega tugiteenuste arendamiseks
- 2.8. Edulugude jagamine

- 2.9. Tutvumine välisriikide sarnaste asutuste tööga
- 2.10. Elva Perekeskuse aastakonverentsi edasiarendamine

E3: Elva Perekeskus on atraktiivne ja jätkusuutlik tööandja, mis tegutseb kaasaegsetes tingimustes

PERSONAL:

- 3.1. Töötajate pädevuse tõstmine ning meeskonnatunnetuse hoidmine ja arendamine (seminarid, ühisüritused, koolitused, reisid, kogemuste jagamine)
- 3.2. Mentorluse, supervisioonide ja kovichoonide arendamine
- 3.3. Peresõbraliku tööandja märgise rakendamine ja edasiarendamine
- 3.4. Konkurentsivõimelise palga tagamine personalile
- 3.5. Tunnustamissüsteemi loomine
- 3.6. Paindliku töökorralduse võimaldamine

PROTSESSID:

- 3.7. Juhtimisstruktuuri analüüs ja võimalike muudatuste kavandamine eesmärgiga tagada optimaalne juhtimismudel, efektiivne ressursside kasutus ning ühtlane töökoormus (sh arendus- ja kvaliteedijuhtimise valdkond)
- 3.8. Digilahenduste kasutamine tööprotsesside efektiivistamiseks, paberimajanduse vähendamiseks jne
- 3.9. Kokkulepete sõlmimine ülikoolidega püsivaks praktikabaasiks ja üliõpilaste praktiliste uurimistööde tegemiseks

FÜÜSINE KESKKOND JA VAHENDID:

- 3.10. Perepesa ja kontori ümberpaiknemine Järve 1 kinnistule
- 3.11. Võimaluste analüüsimine koondada kogu Perekeskus ühele taristule
- 3.12. Kaasaegsete töövahendite tagamine spetsialistide ja klientide vajadustest lähtuvalt
- 3.13. Haridusasutuste ja Perekeskuse vaheline koostöö tugispetsialistidele tööruumide loomiseks/tagamiseks

3.2. Arengukava seire

Arengukava elluviimine ja seire toimub iga-aastase tegevuskava toel, mis koostatakse arengukava peatükist 3.1 lähtuvalt. Kord aastas vaadatakse üle tegevused, analüüsitakse saavutatud tulemusi ning tehakse vajalikud korrektuurid. Arengukava seire eest vastutab Elva Perekeskuse juhataja.

Seiretegevused viiakse ellu arvestusega, et nende tulemustega oleks võimalik arvestada Elva Vallavalitsuse arengukava ja eelarvestrateegia iga-aastase uuendamise juures, mis toimub hiljemalt oktoobris.

Lisa 1. Arengukava koostamisel osalenud

Arengukava juhtrühm:

- Priit Värv – Elva Vallavalitsus, vallavanem
- Heiki Hansen – Elva Vallavalitsus, abivallavanem
- Gerda Kiipli-Hiir – Elva Vallavalitsus, sotsiaal- ja terviseosakonna juhataja
- Berit Ojaniit – Elva Vallavalitsus, haridus- ja kultuuriosakonna juhataja
- Tiina Trees – Elva Perekeskus, juhataja
- Katti Kask – Elva Perekeskus, nõustamiskeskuse juht
- Tiina Kivirüüt – Elva Perekeskus, asendushooldusteenuse juht
- Annika Kaziu – Elva Perekeskus, Perepesa juht
- Mihkel Laan – OÜ Cumulus Consulting

Strateegiaseminaril osalejad:

• Agnes Aasmäe	ELL eripedagoog
• Anita Pallon	NK logopeed
• Annika Kallemaa	AH kasvataja
• Annika Kaziu	Perepesa juhataja
• Anu Rõivas	mängterapeut
• Cätlin Sutt	ELL eripedagoog
• Eneli Pääro	ELL HEVKO
• Eveli Tsopp	mänguterapeut
• Evelyn Lubja	lapsehoidja
• Hannela Kreek	peretöötaja
• Imre Veskimets	majandustöötaja
• Katti Kask	NK juht
• Leila Vaardt	AH perevanem
• Liina Päss	NK eripedagoog
• Liis Laumets	sotsiaaltöötaja/ juhtumikorraldaja
• Maia Markus	sotsiaaltöötaja/ juhtumikorraldaja
• Maire Ingi	ELL ja NK logopeed
• Maria-Kristiina Frei	personalispetsialist/ assistent
• Marika Uibo	AH perevanem
• Marta Parmann	ELL eripedagoog
• Piret Männilaan	AH perevanem
• Ruuta Parras	juhtumikorraldaja
• Signe Kuusk	Perepesa mängutoa juhendaja
• Terje Taits	AH perevanem
• Tiina Kivirüüt	AH juht
• Tiina Trees	PK juht
• Ülle Lepisk	ELL logopeed
• Annika Paju-Aarike	loovterapeut
• Terje Lainoja	raamatupidaja

Haridusasutuste seminaril osalejad:

• Agnes Aasmäe	Elva Perekeskus (Elva Linna LA)	eripedagoog
• Anneli Lepik	Elva Vallavalitsus	STO nõunik
• Katti Kask	Elva Perekeskus	NK juhataja
• Tiina Kivirüüt	Elva Perekeskus	AH juht
• Kerttu Männiste	Rõngu Keskkool	HEVKO
• Helle Kiik	Rannu Kool	õppealajuhataja
• Kadri Joost	Elva Gümnaasium	HEVKO
• Liina Tamm	Konguta Kool	direktor
• Alina Griffel	Konguta Kool	eripedagoog
• Heli Bunder	Rannu Kool	HEVKO-eripedagoog
• Aire Zirk	Rõngu Keskkool	sotsiaalpedagoog
• Leelo Suidt	Puhja lasteaed	direktor
• Berit Ojaniit	Elva Vallavalitsus	HKO juhataja
• Auli Mäesalu	Elva Vallavalitsus	haridusspetsialist
• Heliise Riissaar	Rõngu Lasteaed Pihlakobar	direktor
• Annika Kaziu	Elva Perekeskuse	Perepesa juht
• Heiki Hansen	Elva VV	abivallavanem
• Tiina Trees	Elva Perekeskus	juhataja

Lisa 2. Haridusasutuste koostööseminari tulemused

Arutelu küsimused:

1. Miks on tugiteenuste koondamine Elva Perekeskusesse hea mõte? Mida on sellest võita?
2. Mis on tugiteenuste koondamise murekohad? Millised on võimalikud riskid, mille maandamisega peab tegelema?
3. Millised eeltingimused tuleb täita selleks, et võimalik üleminek on sujuv?

Grupp I: haridusasutuste juhtkondade esindajad

1. Miks on tugiteenuste koondamine Elva Perekeskusesse hea mõte? Mida on sellest võita?
 - Kompetents – võimalus spetsialistidega arutada (mõnikord pole vaja 10-t inimest, piisab kahest)
 - Juht ei pea ise tegelema (ise otsima)
 - Kui pole spetsialisti, saan laenata – annab mõningase paindlikkuse
2. Mis on tugiteenuste koondamise murekohad? Millised on võimalikud riskid, mille maandamisega peab tegelema?
 - Kas saan selle spetsialisti, kes sobib mulle, sobib lapsele (inimeses on küsimus)?
 - Osakoormusega inimeste koostöö sobitamine
 - Kui inimene tunneb kuuluvustunnet „oma asutusega“ -> kas kohustuslik kuuluvustunne rahuldab?
 - Kui laps puudub, saab spetsialist võtta kohapeal järgmise abivajaja, temporühmade teema, kuidas lahendada?
3. Millised eeltingimused tuleb täita selleks, et võimalik üleminek on sujuv?
 - Usaldus
 - Kokkulepped (laiem pilt, nt kas/kuidas osaleb õppenõukogus? Märkamine? Kolleegide nõustamine)
 - Palk (kes maksab?)
 - Rehteenuste dubleerimine -> neil puudub üldse info, kas saab/kust saab teenust
 - Kes ja kuidas on töölepingud sõlmitud (kas kahepoolsed või kolmepoolsed)
 - Konkurents (kuhu soovitakse minna, kuhu mitte jne kuidas on tööülesanded reguleeritud jne)
 - Tugispetsialist kui juhi võimestaja -> kui ära võetakse?

Grupp II: tugispetsialistid

1. Miks on tugiteenuste koondamine Elva Perekeskusesse hea mõte? Mida on sellest võita?
 - Tugide kasvav meeskond
 - Tõhusam koostöö (reh. meeskonnaga), juhtumikorraldaja abi
 - Palga suurenemisel rohkem tööjõudu

2. Mis on tugiteenuste koondamise murekohad? Millised on võimalikud riskid, mille maandamisega peab tegelema?
 - Ühtsustunde vähenemine (tugi on nn teenuse osutaja)
 - Teenus kohapeale
 - Ressursside olemasolu!
3. Millised eeltingimused tuleb täita selleks, et võimalik üleminek on sujuv?
 - Erinevate osapoolte selgitustöö (koostöökokkulepe)

Grupp III: vallavalitsuse ja Perekeskuse esindajad

1. Miks on tugiteenuste koondamine Elva Perekeskusesse hea mõte? Mida on sellest võita?
 - Tugispetsialistide võrgustik
 - Ühised koolitused
 - Värbamine
 - Lapse tugi süsteemne
 - Ühe ukse poliitika – vanemal selgus
 - Paindlik kasutus
2. Mis on tugiteenuste koondamise murekohad? Millised on võimalikud riskid, mille maandamisega peab tegelema?
 - Hoiakud
 - Rolli selgus, vastutus (haridusasutus vs Perekeskus)
 - Vahendite ostmise
 - Spetsialisti hirm, et puudub valik
 - Muud hirmud
3. Millised eeltingimused tuleb täita selleks, et võimalik üleminek on sujuv?
 - Ümber häälestamine sujuv
 - Mudel välja töötada
 - Värbamise läbimõtlemine
 - Selge kommunikatsioon

Kokkuvõte: kolm olulist kohta, millele peab haridusvaldkonna tugiteenuste koondumist ette valmistades igal juhul tähelepanu pöörama:

- 1) **Rollide selgus, kokkulepped** (Perekeskus, haridusasutus, tugispetsialist/HEVKO)
- 2) **Selge kommunikatsioon, selgitustöö**
- 3) **Koostöötahe ja vastavate hoiakute kujundamine ühiselt**